

tribuna

LIST ZVEZE ŠTUDENTOV LJUBLJANSKE UNIVERZE

Slovesen pričetek tedna novinca

V ponedeljek, 8. oktobra zvečer se je v unionski dvorani slovesno pričel teden novinca. Večera so se udeležili podpredsednik izvršnega sveta LRS dr. Joža Vilfan, rektor univerze dr. Makso Šnuderl, generalni sekretar univerze Lojze Piškur, dekani posameznih fakultet in nekateri srednješolski profesorji.

V svojem govoru, namenjenem novincem, se je dr. Joža Vilfan dotaknil problemov, ki jih poraja univerzitetni študij. Priča smo hitremu in radikalnemu spreminjanju metod intelektualnega dela. Metode znanstvenega raziskovanja prodirajo vedno bolj na vsa področja življenja. Produktivski proces bo moral biti vedno

bolj spremljan z znanstvenimi metodami. Tudi v visokoškolskem študiju iščemo zato nove metode, ki naj bi olajšale in dvignile kvaliteto učenja. Ob koncu je dr. Vilfan še poudaril, da pri nas ne izobražujemo samo strokovnjaka, temveč oblikujemo tudi njegov karakter.

Oče naše univerze, kakor ga je napovedal Peter, dr. Makso Šnuderl, je pozdravil zamisel Zveze študentov za organizacijo tedna novinca. Poudaril je, da je prihod na univerzo velika prelomnica v življenju, saj se ob tem mladi ljudje odločijo za življenjski poklic. Temelj vsega pa je delo, izpolnjevanje dolžnosti do samega sebe in do družbe. Študij ni danes samo stvar študenta posameznika, ampak je stvar vse družbe. Dr. Makso Šnuderl je zaključil svoj govor z besedami: »Vaša alma mater vas pozdravlja in vas sprejema medse.«

Sledil je kulturnoumetniški program, v katerem so nastopile skupine Akademika: Akademski pevski zbor »Tone Tomši«, folklorna skupina »France Marolt« in primorski akademski zbor »Vinko Vodopivec«.

Med najvažnejše akcije, ki v tem času stojijo pred nami, spada organiziranje dobro pripravljene razprave o predosnutku nove ustave v študentski organizaciji.

Ze takoj v začetku se je postavilo pred nas vprašanje organizacijskega in vsebinskega koncepta te naše akcije. Ni moj namen, da bi se spuščal v podrobnosti prvega ali drugega. Zelen bi le seznaniti širši krog študentov o pripravah akcije, ker mislim, da se bodo študentje na razpravah po fakultetah poglobljali v vsebinske detaje in se seznanjali s potekom akcije.

Organizacijski koncept, ki ga je sprejel sktiv za pripravo razprave o predosnutku pri univerzitetnem odboru ZSJ, poudarja predvsem tri smeri celotne akcije.

Tako naj bi pomenila uvod v razpravo na vseh visokoškolskih zavodih v Ljubljani predavanja v okviru marksističnega centra. Organizirana bodo tri predavanja, na katerih nam bodo vidni družbenopolitični delavci govorili predvsem o vzrokih, ki so privedli do spremembe ustave in temeljnih točkah predosnutka. Na prvem predavanju, ki bo okoli 15. t.m., nam bo predaval tov. Vipotnik, glavni urednik Dela, o razvoju sedanjih ustavnih določil v predosnutku, povezano z našo gospodarsko problematiko, obravnavano na četrtem plenumu CK ZKJ, kar že tako pomeni kompleks povezanih vprašanj.

Druga smer razprave, ki se navezuje na predavanja v okviru marksističnega centra, bodo predavanja na svobodnih katedrah. Kot nas bo center seznanil z vzroki in temelji, tako nas morajo svobodne katedre seznaniti s celotno ustavo. Zato bodo ta predavanja zajemala posamezne dele ustave kot temeljna načela družbenoeconomske ureditve itd. Predavali bodo predavatelji in asistenti z družbenih fakultet. Svobodne katedre imajo v celotnem konceptu zelo važno mesto, saj pomenijo približanje predavanja študentom že skoraj v obliki razprave, neposrednega kontakta med študenti in predavatelji. Iz tega pa tudi sledi dolžnost študentov—poslušalcev, da se bodo za predavanja pripravili in da bodo aktivno sodelovali v razpravi in postavljali konstruktivna vprašanja. Upajmo, da vsaj na predavanjih v okviru svobodnih kateder ne bo treba predavateljem odgovarjati na vprašanje pravice dedovanja, ki je že postalo standardno vprašanje. (Pa naj še kdo reče, da materialna stimulacija ni zelo važen činitelj!)

V bistvo razprave opredosnutku ustave pa bodo posegle študijske grupe. Nekateri menijo, da bo nemogoče razgibati tako široko razpravo v obliki skupin, formiranih na osnovi interesa. Res je, da bi bilo težko organizirati oziroma razgibati tako širok krog študentov, če bi bila to zopet neka umetno vsiljena diskusija. Toda v tem primeru tovrstna bojazen popolnoma odpade. Interes za predosnutek je velik. Skupine, ki o njem debatirajo, se formirajo tako rekoč med odmori. Ta interes je treba samo usmeriti v primerno organizacijsko obliko. Pa ne zato, da bomo lahko rekli: Študentska organizacija je organizirala razpravo med študenti, ampak zato, da bodo diskusije bolj smotrne in oplemenitene s konstruktivnimi predlogi in zaključki. V študijskih grupah bodo sodelovali tudi profesorji, seveda, če jih bodo študenti pritegnili. Razumljivo je, da konstruktivna diskusija v študijskih grupah zahtevala veliko individualnega študija vsakega člana in ne more biti uspešna, če študijske grupe ne bodo izhajale iz tega stališča.

Prav tako bo nujno, da se bo vsaka študijska grupa, ko bodo dobili njeni člani osnove na predavanjih marksističnega centra, svobodnih kateder in v časopisju, opredelila na določen del ustave.

Leto XII.

Ljubljana,

17. oktobra 1962

Štev. 17

Študentje in uvod v družbene vede

Uvod v družbene vede... temelji družbenih ved! Predmet s tem nazivom se predava ali naj bi se čimprej začel predavati na prvi stopnji vseh fakultet ljubljanske univerze. Kaj nudi študentom? Možnost spoznavanja nekaterih najsplošnejših zakonitosti družbenega življenja: družbenih odnosov in procesov v družbi. Učbenik? Za vse fakultete isti: Sociologija Jožeta Goričarja — napisana za pravnike. Predavatelji? Skoraj jih ni mogoče dobiti. Ti, ki so, so večinoma začetniki v predavateljskem nastopanju. In na vsakega bi prišlo (vseh je pet), če bi se letos uvedla predavanja na vseh fakultetah, čez petsto študentov.

Odnos študentov do predmeta? Ze vse-skozi je skrajno formalen in prisiljen. Nanj gledajo približno tako kot na predvojaško vzgojo. Je pa učni predmet, iz katerega je treba napraviti izpit. Ker obiskovanje predavanj ni obvezno, kot je na primer pri predvojaški vzgoji, nanja običajno ne hodijo. Nekaj dni pred izpitom, nekateri samo dva ali tri dni, vzamejo v roke Goričarjev učbenik ter se naučijo kar povprek par socioloških pojmov in par socioloških definicij. Ocena je več ali manj odvisna od sreče. Pridnejši, se pravi tisti, ki so bolni, če ne dobijo zares dobro oceno, se naučijo več pojmov in več definicij ter domala na pamet. Ampak skoraj za vse je značilno, da naučenih pojmov in definicij ne razumejo. Posledica je, da vse skupaj pozabijo v pol leta, če ne že prej. Izpit je mimo... Možgani se ob usmeritvi na drugo področje rešujejo zanje nepotrebne bremen. Nepotrebne, ker niso dojeli, da je potrebno.

Odnos posameznih fakultetnih uprav in dekanatov do Uvoda? Najpogostejše mnenje: »No, naj se predava še pri nas, če že nujno.« Na tihem si pa mislijo: »Našega študenta bi lahko obremenili s čim bolj koristnim, kot s tem Uvodom.« Nič čudnega, če se je lani zgodilo, da so nekje predlagali predavatelji Uvoda, da naj za

vse njihove študente predava kar v kino dvorani Vič. Ni neumna ideja? Kaj? Skoda, da je niso razvili naprej.

Ta situacija, ki ji niso vzrok seveda samo slaba predavanja iz Uvoda, tako po vsebini kakor tudi po organizacijski plati, poraja za naše sedanje družbeno življenje tip nedozorele inteligence.

Podatki s terena, ali kakor tudi pravimo, iz prakse, nam kažejo, da se zelo nerada vključuje v družbeno samoupravljanje. Večinoma ostaja ob strani. Dogajanje le opazuje in skuša spremeniti njegov potek samo, kadar čuti, da so v kritičnih trenutkih njeni lastni materialni interesi.

Jasno je, da sam Uvod v študentovskih letih, pa naj bi bil kakršenkoli, ne bi mogel bistveno vplivati na kasnejšo usmerjenost inženirjev itn., ki jo navsezadnje poraja vendarle naša stvarnost v svoji celotni zapletenosti. Vsekakor bi bil lahko eden iz med faktorjev, ki bi jo zaviral in študente vsaj delno preusmerjal na problematiko širših človeških odnosov, čeprav v okviru enega samega podjetja. Kakor hitro se namreč intelektualec reši svoje individualne egocentričnosti in preide v reševanje vprašanj in problemov širše grupe ljudi, se že zelo težko zapre v grupni krog. Grupni egocentrizem je mnogo težji kot individualni. Intelektualec je zaradi tega posredno pritegnjen v obče družbeni proces. Značilno je to ko za tehniško inteligenco kakor za humanistično. Relacija inženir — podjetje — komuna itn. je po svojih konkretnih odnosih mnogo tesnejša kot na primer relacija profesor — gimnazija — komuna itn.

Nekateri menijo, da se bo problem Uvoda rešil sam po sebi z uvedbo sociologije v srednjih šolah. Mislim, da moramo upoštevati, preden pristanemo na takšno mnenje, več dejstev in jih primerjati med seboj. Res je, da se kader za srednješolske predavatelje sociologije že vzgaja in da bo verjetno izšel tudi poseben učbenik za srednje šole. Zato mo-

ramo upati, da bo čez nekaj let prišel na fakulteto srednješolec s precejšnjim znanjem postavk historičnega materializma.

Bo to dovolj? Bodo te splošne postavke ostale v glavi študenta vsa študijska leta in še kasneje? Mu bodo sploh kaj pomenila v stvarnem, konkretnem, vsak dan spreminjajočem se življenju? Izkušnja kaže, da samo poznavanje in znanje splošnih postavk še nikogar ni napravilo bolj pametnega, še nihče ni zaradi njih konkretne probleme reševal kaj dosti bolj konstruktivno. Nasprotno! Pri študentih se je pokazalo, da ta splošnost odbija, da več škodi kot koristi. Zato bi bilo treba že po nekaj predavanjih in konzultacijah preiti od splošnega k posebnemu. Predvsem k tistemu, ki je v zvezi s stroko študija. Uvod bi bil še potreben. Morda s spremenjenim imenom in bogatejšo vsebino. Zakaj ne bi pri nas posvečali na fakultetah družboslovnim vprašanjem vsaj toliko pozornosti, kot jo posvečajo na fakultetah buržoaznega sveta.

Dosedanji Goričarjev učbenik za to ni primeren. V najboljšem primeru bi lahko ostal še naprej kot pomožni učbenik, kot učbenik za splošnejši del. Tudi predavatelji, ki s stroko študentov, katerim predavajo, niso seznanjeni, niso najprimernejši. Svoji stroki primerne predavatelje imajo le pravniki in biologi.

Glede Uvoda se postavljajo torej te naloge:

1. Kot pri vseh predmetih preiti od suhoparnosti predavanj h konzultacijam — od čistega verbalnega učenja k učenju pristopa k problemu, k učenju samostojnega razreševanja družbenih problemov in vprašanj.

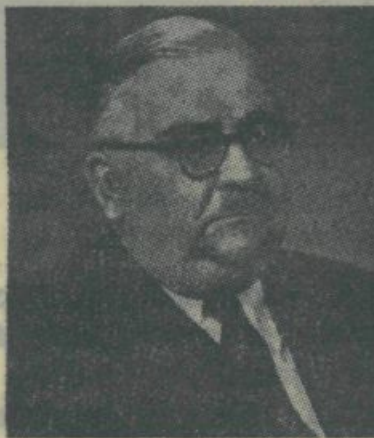
2. Na posameznih fakultetah naj se obravnava s posebnim poudarkom sociološke kategorije, dognanja historičnega materializma, ki so v zvezi s stroko. S tem bo postal Uvod študentom zanimivejši in od njega bodo več imeli, ker bodo znali splošne postavke aplicirati, uporabljati pri problemih svoje stroke. Primer: kadar bo predavatelj govoril o partijnosti v znanstvenem raziskovanju, naj pokaže, kako se je ta posebej izražala v zgodovinskem razvoju stroke, ki ji študentje pripadajo.

3. Predavatelji naj bi se formirali iz vrst študentov določene stroke s podiplomskim študijem sociologije ali pa naj bi se diplomanti sociologije, kar bi bilo še bolje, specializirali v podiplomskem študiju na določeno stroko. V ta namen bi bilo nujno, da se potem ustanovi tudi poseben aktiv predavateljev.

4. ZSJ naj čimprej napravi dejansko analizo o zdajšnjem stanju predavanja Uvoda in o tem, kako naj bi ta predavanja izgleda v bodoče po posameznih fakultetah. Koristno bi bilo, da bi se povezala s sociološkim inštitutom.

Hribar Tine

MILAN VIDMAR

kan tehniške fakultete. Predaval je osnovne nauke elektrotehnike in električne stroje; njegova predavanja so bila tako sugestivna, njegova beseda tako jasna in nazorna, njegov stil in izraz tako dognan, da se je študentom izredno priljubilo in dosegel široko mednarodno priznanje. O obeh vejah je napisal izredno kvalitetne knjige, članke, ekspertize. Toda poleg znanstvenega in pedagoškega dela je profesor Vidmar na tehniškem področju po prvi svetovni vojni sodeloval tudi pri sami produkciji — v strojnih tovarnah in livarnah — in z bogatimi izkušnjami pomagal mladi domači industriji.

Tik pred drugo svetovno vojno se je zaniman profesorja Vidmarja za čelo obratovati k problemu vodenja električne energije na večje razdalje. Tu je profesor, poln novih idej, ustvarjalnih zamisli in bujne fantazije, združene z izredno optimistično umsko silo, dosegel številne uspehe, ogromno pisal, posredoval in skrbel za zgraditev Inštituta za elektrotehniško gospodarstvo, katerega postavitve mu je zaupalo zvezno ministrstvo za elektrifikacijo.

Za svoje velike dosežke v elektrotehnikah je prejel veliko počastitev, priznanj, odlikovanj in nagrad (dopisni član Zveze nemških elektrotehnikov in Češke elektrotehniške zveze, član Slovenske akademije znanosti in umetnosti in nekaj časa njen predsednik, dobil je Das grosse Ehrenzeichen der Republik Österreich, Red dela prve stopnje, Prešernovo nagrado, nagrado vlade FLRJ).

Toda delo velikega pokojnika ni bilo omejeno samo na področje elektrotehnike. S svojim pronicljivim duhom je dosti razmišljal o svetu in življenju in znal svoja razmišljanja z izrednim sugestivnim pripovednim darom prenesti na papir (filozofskoesejistične knjige: Moj pogled na svet, Oslovski most, Med Evropo in Ameriko, Das Ende des Goldzeitalters).

Tretje veliko in pomembno področje njegovega delovanja pa je bila šahovska igra. Ne samo, da je bil prvi slovenski velemojster in v svoji dobi med prvimi velemojstri sveta, da je deloval kot šahovski teoretik, publicist in organizator, njegova zaslug je, da se je šahovska igra tako zelo popularizirala med Slovenci.

Z njegovim slovesom sta slovenska kultura in slovenska javnost zgubila velikega znanstvenika, učitelja in človeka, misleca in pisca, igravca, človeka izrednih kvalit. kateremu bomo za vse, kar nam je dal, večno hvaležni, katerega se bomo vedno spominjali in ki nam bo trajen vzor slovenskega znanstvenika in humanista.

Pred skupščino

Prej kot je bilo doslej v navadi bo letos skupščina Zveze študentov ljubljanske univerze. Prej kot druga leta bo analizirano delo organizacije v iztekajočem se obdobju, da bi se lahko dovolj zgodaj zastavil program dela za tekoče študijsko leto. Vendar bi se morala letošnja skupščina razlikovati tudi vsebinsko od dosedanjih. Delovni dan skupščine je časovno v obdobju, ki je izpostavljen z izredno živahno vsestransko dejavnostjo razgibanosti in pomembno za vsakega našega občana, za študenta pa še posebej. Zaključuje nekako delo slovenskega mladinskega kongresa in kongresa Zveze študentov Jugoslavije, ki sta bila pozimi v Sloveniji in sta dala izredno velik poudarek prav izobraževanju in izobraževalnemu sistemu, ki sta dovolj jasno poudarila vlogo mladega človeka v tem sistemu. Skupščina sledi prvi slovenski študentski republiški konferenci, ki je prav visokošolski študij, proces njegovega reformiranja in njegove rezultate dosti kritično in objektivno ocenila.

Skupščina študentov ljubljanske univerze pa bo potekala tudi v času, ko bodo povsod pri nas diskutirane novi ustavi dosegle vrhunec. Ta diskusija, ta spontana, prvenstveno politična akcija bo morala staviti v središče pozornosti osnovne koncepcije in idejno osnovo prednačrta ustave, ker prav ta predstavlja naše marksistično pojmovanje objektivnega razvoja družbe in to prav naše jugoslovanske družbe. Naša aktivnost ob teh diskusijah mora pokazati jasno in nedvoumno pot družbenega razvoja pri nas, mesto in vlogo našega človeka v teh premikih in razvoju, mesto in vlogo njegovih delavnih, političnih, družbenih, strokovnih in drugih organizacij in združenj. Pa ne samo to! Diskusije nam morajo pokazati ali so bila naša dosedanja stremjenja na vseh področjih našega družbenega življenja v skla-

du s splošnim tokom našega družbenega razvoja. Tako gledanje nam odločno govori, da so naloge, ki so trenutno pred nami, zelo zelo daljnosežne in pomembne.

V obdobju, ki je za nami, je študent dobil aktivno in pomembno vlogo. Postal je član sveta letnika, kjer razpravlja in odloča o svojih življenjskih vprašanjih, kjer skupaj s svojim profesorjem odstranjuje ovire za popoln uspeh svojega letnika. Student se je vključil v družbeno upravljanje visokega šolstva. Skratka, dobil je vrsto pravic, ki jih nima študent nikjer drugje v svetu. Vendar so te pravice pogosto neizkoriščena možnost, ker še vedno preradi pozabljamo, da te pravice vežejo nase tudi dolžnosti, da predvsem zahtevajo resnost in zrelost. V nas mora dozoreti spoznanje, da smo zreli odrasli ljudje, ki nas ni nihče pripravil nositi na rokah. Študiramo zase, za našo bodočnost in bodočnost soljudi. Če so na poti k ciljem, ki so pred nami, ovire, jih moramo odstraniti sami. Nešteto možnosti imamo za to in poti, le da pozabljamo nanje v trdnem prepričanju, da se vedno najde nekdo, ki odstrani oviro. Dobili smo pravice, vsebinsko jim mora dati naše delo!

Tako pomemben dogodek, kot je skupščina, ne sme iti neopazno mimo nas. V Ljubljani nas je v letošnjem letu 13.000 To je sila, ki daje organizaciji življenske sokove in ki ji daje pečat. Skupščina bo razpravljala o problemih vsakega od nas. Zato je prav, da zahtevamo od naših kolegov, ki so delegati, da aktivno sodelujejo v delu skupščine, da skušajo najti najboljše rešitve in da opozarjajo na napake in težave, s katerimi se srečujemo. Vrsta je problemov, s katerimi moramo razpravljati, o katerih moramo povedati uradno mnenje organizacije. To terja čas, v katerem živimo, terjajo dogodki, sredi katerih uravnavamo svoj korak, in končno terja vsak od nas.

Skupščina je pred nami. Marsikaj v letošnjem letu bo odvisno od nje. Zato jo postavimo v središče pozornosti in se pripravimo nanj.

UHURU UGANDA

Prejšnji ponedeljek se je v študentskem naselju zbralo večje število študentov afriških dežel, predstavnikov ZSJ in ostalih gostov, da bi svečano proslavili dan, ko je postala Uganda neodvisna. Ko so se študentje in gostje zbrali, je orkester zaigral ugandsko himno, ki smo jo tokrat prvič slišali na javnem mestu. Zbrane domače in tuje študente je najprej pozdravil predsednik mednarodnega kluba v Ljubljani Suradjač Dai. Besedo je nato povzel predsednik ugandskih študentov, ki študirajo v Ljubljani, Okidi Elias, ki je v svojem govoru orisal zgodovinski in socialnopolitični položaj Ugande. V imenu univerze je zbrane študente in goste pozdravil tovariš Rado Sturm in zaželel vsem ugandskim in drugim afriškim študentom ob njihovem velikem prazniku najtoplejše želje. Enake želje je izrazil v imenu mladine in republiškega centra OZN tovariš Marko Zore. Za govorniškim pultom so se zvrstili še predstavniki ZSJ in raznih študentskih zvez in unij, ki so prisostvovali proslavi. Po proslavi so študentje afriških dežel priredili krajši kulturni program, pred proslavo pa je bila v avli študentskega naselja otvorjena razstava fotografij, ki predstavlja Ugando in življenje v njej.

deželi. Na Berlinski konferenci leta 1884/5 so se zapadne dežele odločile, da bodo razdelile Afriko na interesne sfere. Ta delitev Afrike je postavila Ugando v neprijeten položaj, ker se je znašla na sredi interesnih sfer. Po angleško-nemškem sporazumu iz leta 1890 je pripadla današnja Uganda pod britansko trgovinsko območje. Vendar se je ljudstvo vseskozi upiralo Angležem in posledica tega je tudi padec britanske vzhodnoafriške družbe. Kljub temu pa britanci niso zapustili ozemlja kar tako in so se vrnili z različnimi pretvezami in končno ustanovili protektorat. Tako je leta 1894 postala Uganda protektorat, kateremu so dodali še nekatere predele, ki jih vključuje še danes, in ga imenovali Uganda. Tako se je nadaljevala kolonializacija dežele. V tem času so vsi pomembnejši položaji prešli v britanske roke. Seveda je bilo to nedemokratsko in v nasprotju s težnjami Ugandskega ljudstva. Afričani niso imeli do leta 1945 sploh vstopa v zakonodajno telo v državi. Prvih 18 afričanov je bilo izvoljenih v parlament leta 1958, vendar je tudi tedaj več strank bojkotiralo volitve. Leta 1959 je prišlo do politične nestabilnosti v deželi. Guverner se je poslužil izjemnega stanja v deželi, ki mu je dajalo neomajna pooblastila. Težnja ugandskega ljudstva za svobodo je spravila Britance v preplah. Izjemna stanja so sedela drugo za drugim in težnje ljudstva po svobodi so se vse bolj uresničevale, postale pa so realnost te dni. Uganda je malo manjša kot Jugoslavija. Ima okoli 244.000 kvadratnih kilometrov in 25% te površine je vodne. Prebivalcev ima okoli 7 milijonov. Glavno

Ključ do napredka je izobraževanje. Leta 1960 je bilo v Ugandi 2400 osnovnih, okoli 200 srednjih in 39 visokih šol. Najbolj znana visoka šola je univerza v Kampali. Prihodnje leto bo odprta še ena univerza.

Vsi ljubljanski študentje pošiljamo svojim afriškim kolegom, posebno pa kolegom iz Ugande, tople čestitke ob dnevu neodvisnosti Ugande, ko se svobodnim afriškim deželam priključuje še dežela, za katero pravijo, da je med najlepšimi na afriškem kontinentu.

Študentje proti policiji

Študentje v Venezueli se že leta bori na strani delavskega razreda in vseh naprednih ljudi dežele za demokratične pravice človeka, proti imperialističnim težnjam, ki prihajajo v deželo na krilih kapitala in kontrarevolucionarnih tendenc, ki so zrasle doma. Istočasno pa vodijo borbo tudi za reformo visokega šolstva. Pomembno je med drugim tudi stališče, ki ga v deželi zavzemajo napredni študentje do Kubancev-odpadnikov, ki so se zatekli v to deželo. Studentko Livio Gouverneur iz Karakasa so kubanski kontrarevolucionarji ustrelili lani, ko je štela 20 let.

Policija je aktivna, kot nam prikazuje druga fotografija, in tudi ona stoji, kot v vseh imperialističnih deželah, na strani umorov. Po ulicah Karakasa patrolirajo pripadniki policije, da bi v kali zatrli vsako svobodoljubno gesto. Toda študentje po-

Telegrami

UNIVERZA V GÖTINGENU je 17. septembra praznovala 225-letnico obstoja. Ustanovil jo je 1737 Georg Avgust, ki je bil kot Georg II. kralj Anglije. Danes je na univerzi, s katero ima ljubljanska univerza živahne stike, skoraj 600 profesorjev in lektorjev. V zimskem semestru 1962/63 je bilo vpisanih več kot 9.000 študentov. V načrtu imajo zblizanje univerzitetnih institucij na severu mesta, medtem ko so doslej institucije razmeščene po vsem mestu. Uprava Spodnje Saxonske bo v ta namen porabila okoli 800 milijonov mark.

VPRASANJE IZDAJANJA ČASOPISA je postalo ponovno aktualno na zadnjem zasedanju komiteja Nacionalne unije norveških študentov. Na zasedanju niso našli dokončne rešitve. Med drugim so govorili tudi o tem, da bi zasedanje komiteja v Oslu spremenili v generalno študentsko konferenco.

1000 KUBANSKIH ŠTUDENTOV je odpotovalo s sovjetsko linijsko ladjo »Gruzija« na študij v SSSR. Manjše skupine po 200 do 300 študentov pa so odpotovale že prej iz drugih mest. Menijo, da bo letos na študiju v SSSR okoli 2000 kubanskih študentov. Med njimi jih je največ izbralo študij agronomije, za čas od enega do štirih let. V juniju se je iz Sovjetske zveze vrnilo okoli 1000 študentov, ki so leto dni študirali agronomijo v Ukrajini in Uzbekistanu.

KLJUB OPOZORILOM švedskih univerz, da je število slušateljev filozofije preveliko v primeri z ostalimi fakultetami, se število večja iz leta v leto. Na univerzi v Stockholmu se je etos od 2000 študentov 1200 odločilo za študij filozofije.

Zgodovina Ugande se deli pravzaprav na dve obdobji: prelomnica je leto 1862, ko se začne obdobje evropske pretenzije v Ugandi in ko se deželi približujeta istočasno britanska agenta Speke in Grand z juga in ter Samuel Baker s severa z namenom, da bi odkrili izvir Nila. V tem času sta britanska agenta prispela do palače kabaka Mutesa I, kralja Ugande. Ugotovila sta, da so imeli Arabci že tedaj zelo živahne trgovske stike z deželo. Presenečeni nad razvitostjo dežele so britanski agentje na kraljevo zahtevo ustanavljali misijonarske centre. Tako so se na eni strani znašli Arabci, ki so propagirali islam, na drugi strani pa britanski imperialisti, ki so uporabljali krščanstvo za svoje politične namene. Kot posledica njihovega delovanja so v državi izbruhnile državljanske vojne, ki so prekinile politični in gospodarski napredek dežele. To je bilo obdobje politične nestabilnosti v

mesto je Kampala. Uganda je raznolika dežela. Gore se ponekod dvigajo do 6000 m visoko. Sírni gozdovi in nekatera jezera (kot Viktorijino) tvorijo ozemlje Ugande. Čeprav je v tropskem področju, je podnebje zmerno. V nasprotju z drugimi predeli v Ugandi dežuje skozi vse leto. Temperatura se giblje med 11 in 30 stopinj Celzija.

Dežela je predvsem poljedeljska. Pridelujejo kavo in bombaž, poleg tega pa še čaj, sladkor in tobak. Ima pa dežela tudi precej rudnega bogastva. Bakrena ruda zavzema važno mesto v ugandskem gospodarstvu. Posebno bogata je Uganda z izvori električne energije. Tudi turizem zavzema važno mesto v ugandskem gospodarstvu, kajti tisoče in tisoče turistov obišče vsako leto njene naravne lepote, posebno še prelepe narodne parke. V ta namen je bilo zgrajenih tudi mnogo modernih hotelov.

licijskega terorja ne jemljejo resno. Zgodilo se je, da so študentje iz letala metali na Karakas listke z zahtevami po pravicah, po visokošolski reformi in protestirali proti terorju. Študentje so se sicer znašli na zatožni klopi, vendar niso odnehali. S svojimi akcijami nadaljujejo in ob pomoči vseh naprednih sil v deželi bodo uspeli, saj se še tak policijski teror ne more upirati vsemu mlademu in naprednemu, ki se bori za pravice človeka.

Srečno, Ludvik

Ludvik Zajc, dosedanji sekretar univerzitetnega komiteja ZKS, je sprejel novo zadolžitev v Zvezi komunistov. Njegova osebnost in njegovo enoletno neumorno delo na UK sta močno prispevala k utrditvi študentskih in profesorskih organizacij na univerzi. Skromnost, poštenost in pravičnost so tri odlike, ki jih je Ludvik Zajc prikazal med študenti, zaradi česar je postal zelo priljubljen.

»Že ob sprejemu te funkcije«, je dejal tov. Zajc ob slovesu za Tribuno, »je bilo partijsko življenje na univerzi, zlasti v profesorskih organizacijah, zelo razgibano. Letos pa nam je uspelo aktivizirati še študente-komuniste. Ti so našli na fakultetah svoje mesto in se zavedli svoje vloge, ki jo imajo v zvezi študentov. Pospešila se je dejavnost v samoupravnih organih, kar je posebej razveseljivo. — V preteklem letu smo imeli precej problemov in zaostrety zlasti nasproti nekaterim posameznikom. Prijetno se počutim, ko ugotovljamo, da smo nalezeli na izredno pripravljenost skoraj vseh osnovnih organizacij ZK za uspešno rešitev teh vprašanj.«

Na koncu našega kratkega razgovora na občinskem komiteju ZKS Ljubljana—Center, kjer Ludvik Zajc opravlja dolžnost sekretarja ob. kom. ZKS, smo mu v imenu naših bralcev in uredništva zaželeli osebno srečo in mnogo uspehov na novi dolžnosti. Srečno, Ludvik!

Zakaj država v državi v naselju?

V lanskem šolskem letu smo v študentskem naselju dobili še dve novi stolpnici. Eno od njih, sedaj nosi naziv VI. blok, je zgradilo združenje železarn za svoje štipendiste. Ko je bila stolpnica dograjena, so na skupnem sestanku predstavnikov železarn, UO ŠN in univerze izročili stolpnico v upravljanje študentskemu naselju in se dogovorili tudi za pogoje.

Dogovorili so se, da bodo v stolpnici stanovali štipendisti železarn, za katere bodo veljala ista pravila kot za vse ostale prebivalce Naselja. To pomeni, da tudi za njih veljajo disciplinska pravila ŠN kakor vsi sprejemni pogoji, še posebno študijski, ker je pri materialnih pogojih posebno pri štipendistih, ki prihajajo »iz prakse«, delno odstopanje popolnoma razumljivo.

Z dogovorom je bil zadovoljen UO ŠN kakor tudi predstavniki železarn. Drugače pa so reagirali na ta dogovor nekateri študentje iz VI. bloka. Zdi se jim, da zanje ne veljajo skupna pravila, češ saj stolpnica je naša in kdo razen naših štipenditorjev nam kaj more? Posamezniki iz te skupine pa so šli celo dalje in niso razumeli, kako je to mogoče, da morajo oni, štipendisti železarn, katerih last je stolpnica, plačevati stanarino. Podobna vprašanja so se množila, tako tudi odpor do skup-

nih zadev. Takšna psihoza se je začela širiti še med ostale študente v VI. bloku, ki se v začetku niso zmenili za rovarjenje posameznikov. In kakšen je bil rezultat? 60 odstotkov študentov iz VI. bloka je ignoriralo splošna pravila sprejemanja in niso oddali potrdil o izpitih. »Zakaj moramo oddajati potrdila, to je vendar samo podpiranje birokracije«, so se spraševali.

To ograjevanje stanovalcev VI. bloka iz celotne skupnosti študentov v ŠN se je vedno bolj čutilo tudi v odnosu do ostalih študentov. Zgodilo se je, da je prišlo do pravih sovražnih izpadov posameznikov, ki so metali skozi okna steklenice na glave mimoidočim, če so bili malo bolj veseli in so prepevali. Kolikokrat se je že zgodilo, da so se praznovali razni izpiti ali diplome in da so prišli študentje v naselje s pesmijo. Kaj je v tem slabega? Vsak, ki jih sliši, pa četudi ga prebudijo, se še sam spomni svoje podobne dogodivščine in je tudi sam dobre volje. Razumljivo, da tega zopet niso mogli razumeti nekateri stanovalci VI. bloka. Posluževali so se celo argumenta, da je VI. blok bolj akustičen, kot so ostali. In steklenica, vržena skozi okno, je rodila prepir, katerega zaključek je bila užaljenost metalcev steklenic. In kaj bi šele bilo, če bi steklenica res padla komu na glavo?

Po vsem tem pa se nam postavlja vprašanje, čemu koristi vse to, zakaj graditi državo v državi, saj smo končno vsi študentje.

S tem sestavkom nimam namena poostriiti razdvojenost, želim samo glasno spregovoriti o stvareh, ki se samo šušljajo, ker mora biti reševanje takih problemov okrito.

Rilješke

Poročilo o delovanju proste katedre na oddelku za arhitekturo in inženjere v Ljubljani.

Prosta katedra pripravila štiri strokovna predavanja v okviru proste katedre in sicer arh. Timota Kusenta o. izdelavi koordinaciji Kazuikuja o Tozi Revokacije žije / Ljubljani

Zgled ali svarilo

Doslej smo jih poznali pod imenom »svobodne katedre«, zdaj so nam jih arhitekti predstavili kot »proste« v svojem poročilu o delovanju. Naj vam jih damo za zgled? Mislimo, da ni ravno potrebno.

Diplomirali so

Na filozofski fakulteti — junija:

Na filoloških oddelkih:

Banič Tatjana, Baš Helena, Berce Marija, Ciber Marijana, Čebular Tatjana, Fusilli Leo, Hrastar Milena, Keglovič Vera, Klarič Vera, Lipnik Jože, Lampič Majda, Lokar Marija, Martinc Marjanca, Petaros Robert, Ravbar Marija, Steržaj Marija, Skufca Jože, Vek Viljemina.

Na ostalih oddelkih:

Ban Karla, Divjak Tatjana, Cviki Mirjana, Kavčič Bogomir, Kracina Valentin, Marušič Branko, Malovrh Jože, Petrovič Marko, Rozman Marjan, Serbec Ivan.

Na filozofski fakulteti — septembra:

Na filoloških oddelkih:

Brinovec Zdenka, Bogdanovič Bosiljka, Dolinar Doroteja, Goričar Barbara, Hus Vida, Kogelj Vida, Maver Irena, Mihalovič Albertina, Malenšek Jelka, Planten Franc, Pahernik Romana, Perič Bruno, Primožič Alma, Strniša Ana, Sotlar Martina, Vovk Magdalena, Vovk Marija, Volčanšek Anka, Voglar Dušan.

Na ostalih oddelkih:

Gruden Demeter, Janša Olga, Javornik Margareta, Kroflič Marjan, Lozar Vida, Mlačnik Terezija, Marentič Barica, Mejač Irena, Merčun Stanislava, Medič Andrej, Potušek Doroteja, Stare Erika, Slaus Franc.

Na pravni fakulteti — junija:

Bečić Mate, Cicelj Zeni, Cvitanic Janko, Dornik Marija, Dekleva Jože, Ferenčak Majda, Geč Miroslava, Horvat Stefan, Jonke Tatjana, Koren Janko, Kapelj Karel, Kladivar Traudi, Mačus Rasto, Mušič Jurij, Novak Franc, Petek Alojzij, Rojko Lilijana, Romik Dragica, Picek Jurij, Paternost Sergej, Rešelj Anica, Skok Stanislav, Skubic Ana, Smodile Marija, Skrjanc Alojzij, Veršaj Vilj.

Na pravni fakulteti — septembra:

Ceferin Milena, Furlan Tone, Jambreč Peter, Jungdorfer Marjeta, Jan Jernej, Košorok Rudl, Primožič Anton, Suklje Matija, Vavpetič Mitja, Zibrik Koloman.

Na ekonomski fakulteti — junija:

Balderman Andreja, Benko Sonja, Cesar Miran, Deletič Čedomir, Grintal Milena, Kačič Metod, Mušič Ljilje, Petek Bogomila, Plevčak Anton, Potočnik Urška, Sedej Jakob, Slapernik Anton, Spacapan Janez, Trkulja Cvetana, Vrečko Nikola, Zovič Slavko, Žičkar Berta.

Na ekonomski fakulteti — julija:

Bobek Dušan, Čičman Jože, Dragaš Radmila, Dvornik Stefanija, Fabjančič Rosana, Hočevar Peter, Hrovatič Mihael, Kočevar Ana, Lavtar Anton, Leb Alojz, Medja Franc, Nosan Marija, Ozmeč Milan, Penca Stane, Stepko Draga, Stražišar Aleksandra, Suštar Slavka, Tavčar Boris, Vadnal Vera.

Na ekonomski fakulteti — avgusta:

Drozg Valter, Ferme Ivan, Kralj Janez, Škerjanc Majda, Zupanič Samo.

Na ekonomski fakulteti — septembra:

Bahovec Urh, Barborič Alenka, Bratuž Stefanija, Dežman Maks, Gaberšek Edvard, Hajdinjak Stefan, Janež Andrej, Koler Viktor, Krpač Ciril, Lah Dušan, Lapajne Franc, Poličan Miroslav, Prestor Ziga, Reje Henrik, Sever Zoltan, Stadina Lucijan, Struc Milan, Struna Tatjana, Teržaj Niko, Verbinc Ana, Zafred Janez, Zorzennone Vilko, Zabkar Irena, Zivec Stanislava.

KLJUB VSEM DEJSTVOM IN DOKAZOM TOV. DEBENJAKA MORAM ŽE TAKOJ NA ZAČETKU UGOTOVITI RESNIČNO OBJEKTIVNO DEJSTVO: DA JE BILA MLADINI (TISTI ŠE DORAŠČAJOČI, KI IŠČE V SEBI SVOJE ŽIVLJENJSKE CILJE IN SI GRADI SVOJE POGLEDE NA SVET IN KATERI SO BILA »MLADA POTA« VSE DO ZADNJEGA TUDI NAMENJENA) ODVZETA REVIJA. REVIJA, KI JI JE (IN TU, MISLIM, SĚ VSEKAKOR VSI STRIJAMO) NUJNO POTREBNA.

Ne da bi se spuščal v globlje dokazovanje te svoje trditve, naj omenim samo poglobitve pogleda, ki so me pripeljali do takšne ugotovitve. »Problem« (ne oziroma se na to, da s svojim že postavljenim idejnoestetskim konceptom ne morejo ustrezati vsej širini raziskovanja, sprejemanja in zavračanja teh stališč, ki je tako značilna za mlade ustvarjalce) so predvsem kot revija določena kroga že več ali manj stalno pišočin ljudi bistveno odtrgani od doraščajoče mladine. Neposredna povezanost te mladine z revijo, ki je nedvomno dosegla neko kulminacijo v določenem obdobju »Mladih potov«, je postala s takšno rešitvijo zgolj posredna in kot takšna le še obrobni smoter revije. Ugotoviti moram torej, da takšna rešitev, pa čeprav jo še tako zavijamo in opravičujemo, v bistvu sploh ni nikakršna rešitev, temveč zgolj priznanje popolnega poraza, da se še vnaprej obdrži mladina ustrezajoča revija. Zakaj »Problem« niso in ne morejo biti več revija, ki obstaja predvsem, ali celo izključno, za mladino in zaradi mladine. Takšna revija je lahko le revija, ki je zasnovana na ustrezno široki podlagi. To pa pomeni, da mora biti to predvsem revija prehodnega značaja s svojimi kriteriji, v kateri se mladi lahko v resnici preskušajo in razvijajo, da bi se kasneje lahko uveljavili v našem kulturnem življenju. Takšna širina programa pa nikakor ne pomeni, da revija ne more izhajati iz določenih idejnoestetskih izhodišč, da naj bo torej idejnoestetsko popolnoma dezorientirana. Revija seveda ne bo mogla imeti nekega ožjega idejnoestetskega koncepta, ki bi vezal njene sodelavce; najna pa bodo določena idejnoestetska stremiljenja, ki bodo predvsem politične narave in bodo kot taka tudi sposobna mladino voditi, usmerjati in ji nakazovati pot, ob katerih pa si bodo mladi ljudje lahko sami gradili in sprejemali svoja stališča. To pa je tudi vsebina mentorstva.

Ce izhajamo iz takih gledišč, nujno spoznamo, da kriza, v katero so zašla »Mlada pota« v zadnjih letih svojega obstoja, ne more biti nikakršen razlog za takšno spremembo revije, ki je vezana na določen krog ljudi in pomeni konec koncev ustanovitve nove revije. Vsakršno takšno sklicevanje na omenjeno krizo je lahko le zunanje opravičevanje in nič več. Krizo je treba obravnavati in raziskati kot poseben problem in to v njenem jedru, pri vzrokih. Treba se je torej vprašati, zakaj je do krize sploh prišlo, ne pa jemati ali drugačne sklepe. Pri tem naj takoj pripomnim, da nosil odgovornost za nastanek krize predvsem uredništvo revije same. Le-to bi moralo stalno proučevati že obstoječe oblike dela z mladino, jih izboljševati in spreminjati, ne pa ostajati po več let v istih šablonah, ki pri tako rahločutnem materialu, kot je ravno

PROBLEMI - PROBLEM KIBIGA BILO TREBA ŠIRŠE ZASTAVITI

mladina, nujno privedejo do občutka monototonosti in zasičenosti. Vzroki za upad prispevkov tičijo vsekakor nekje tukaj, nikakor pa ne v neki objektivni okoliščini, da danes ni več zanimanja pri mladih ljudeh za kulturno udejstvovanje. To je le en del problema krize. Drugi del, ki ni nič manj pomemben, je vzgoja mladine v idejnoestetskem pogledu. Tudi tu nosi uredništvo svoj delež odgovornosti, zakaj v danem kritičnem položaju bi moralo vse bolj energično nastopiti in v javnosti sprožiti vprašanje družbene angažiranosti naših javnih in kulturnih delavcev pri vzgoji mladine. To so aktualna vprašanja, ki so ostala še vedno odprta in zato terjajo, da se čimprej pristopi k njihovu reševanju.

Samo kot opombo naj zapisem nekaj besed glede podatkov o številu naročnikov revije v preteklem letu, ki naj, če že ne dokažejo uspešnost, vsaj opravičijo spremembo v njej. Predvsem nam same številke o nakladah revije v posameznih letih in njihovo medsebojno primerjanje ne pove ničesar, če si hočemo namreč odgovoriti na načelno vprašanje, ali bodo »Problem« v resnici sposobni uspešno zamenjati »Mlada pota«. Potrebni bi bili torej podatki o strukturi naročnikov v preteklem in predpreteklem letu in njihovo medsebojno primerjanje, kar bi nam edino lahko odgovorilo, koliko je revija še ostala del mladih. Pa tudi s tem se ne bi dobili jasne slike. Revija je namreč lansko leto, dasi notranje spremenjena, ostala formalno ista in je kot taka vsaj pri delu bralcev ustvarila fikcijo, da gre v bistvu še vedno za nadaljevanje stare revije. Popolen odgovor na zastavljeno vprašanje nam bodo torej lahko dali šele letošnji tovrstni podatki, ko se je pri naročnikih že izoblikoval določen odnos do tako spremenjenega koncepta revije.

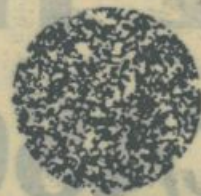
Ce smo ugotovili, da kriza ne more biti razlog za spremembo, ali boljše, ustanovitve nove revije, tedaj nam še vedno ostane odprto vprašanje, kje so potem ti razlogi? To vprašanje pa zadeva globlje v naše celotno kulturno dogajanje in po-

stavlja problem »Mladih potov« oziroma »Problemov« v povsem novo luč. Gre namreč za vprašanje revijalne politike pri nas. Zdi se mi in dejstvo mi to tudi očitno potrjujejo, da so pri nas določene revije osnovane na nekem specifičnem partikularizmu, vezanem le na ožji krog sodelavcev. Zakaj bi sicer bili v nasprotnem primeru ti mladi ljudje, zbrani sedaj okoli »Problemov«, prisiljeni, da si poiščejo novo revijo? Zakaj se niso raje vključili v neko že obstoječo revijo pri nas, konkretno n. pr. v »Perspektive«? Revija sama bi s tem gotovo samo pridobila na svoji zanimivosti in predvsem tudi na svojem pomenu. Kajti sedaj se mi vsiljuje vprašanje: kakšen in ali sploh je kakšen smisel ustanavljati takšne revije, v katerih ima pravico sodelovanja le določen ožek krog izbrancev? Zdi se mi, da

takšna politika ne vodi nikamor. Kajti sicer bomo na Slovenskem kaj kmalu lahko dobili še eno revijo. Revijo nove generacije, ki jo bo ta z enako upravičenostjo zahtevala in tudi ustanovila. Vprašanje je torej ostro in vredno resne diskusije. Meni se zdi, da se rešitev tega vprašanja suče okoli obstoja takšne revije pa naj bodo to sedaj »Perspektive« ali »Problem«, ki bi bila sposobna združiti vse mlade, toda do neke mere že dozorele ustvarjalce. Takšna revija pa bi morala imeti širok program, ki ga ne bi le deklarativno razglasila, temveč tudi materialno ostvarjala (n. pr. z ustreznim oblikovanjem uredniškega odbora). Gre torej za neko skupno avantgardistično revijo, v kateri bi bila lahko zastopana najbolj ekstremna stališča, katere skupna poteza pa bi bilo poštenje in resnično umetniško hotenje.

Ingo Paš

Pripomba uredništva: S tem prispevkom skušamo nakazati naše stališče do tega vprašanja, ki je postalo posebno v zadnjem času precej aktualno. Pri tem se nečemo spuščati v polemiko, ki so jo začeli »Naši razgledi«. Problem mladih ljudi in mentorske revije je problem, ob katerem ne moremo ostati ravnodušni. Zavedamo se, da so tu potrebne še resne diskusije, v katerih bi bilo treba še marsikaj razčistiti, predvsem pa poiskati tista skupna izhodišča in smernice, ob katerih bi bila mogoča prava konstruktivna rešitev.

OSBORNOV LUTHER

Odveč bi bilo razmišljati o zgodovinskem Lutheru, ko je na prvi pogled jasno, da je hotel Osborne v tej drami izpovedati nekaj drugega. Luther je drama človeške osebnosti, ki je s svojimi odločitvami in dejanji spravila svet s tira, porušila njegov ustaljen red in si nakopala srd bogov.

Seveda nas morajo takoj zanimati vsebina, pomen in posledice Luthrove dejavnosti. Različna so in bodo mnenja o Lutheru, tako kot so različna mnenja o umetniški moči Osbornovi in o veljavi njegovih idej. Eno je jasno: Osborne to pot ni »jezni mladenič«, zanimajo ga obsežnejši problemi. Za zgodovino se ni skril zato, ker bi hotel samo fabulirati in reproducirati. Parabolističnost zgodbe naj bi poudarila pomembnost in splošno veljavo njegovih del.

Luthrov življenjski lok se pne od pokorščine in podrejanja avtoriteti do negacije sleherne avtoritete in do revolucionarnih akcij, zaključuje pa se z zanikanjem revolucionarnosti, celo s

stagnacijo v družinskem ugodju. Najbolj nas presenetni junak v zaključnem delu drame. Tu nenadoma odkrije še drugo stran Svetega pisma. Zahteva pokorščino oblastem, zanika upravičenost sleherne revolucionarnosti. Nekaj prizorov poprej mu Vitez z zelo agresivnimi prispevki pokaže njegovo krivdo. Truplo mrtvega kmeta simbolizira Luthrovo izdajo revolucije, njegovo krivdo in drastično prikaže posledice te izdaje.

Ce je to nova varianta tragičnosti, ne vemo, vsekakor nam takšna rešitev ponuja nekaj možnih Osbornovih idej. Najprej: tudi kot revolucionar ima vso človeško pravico, da se utruji. Se posebej takrat, ko zagleda puščobo razdejanja in posledice, ki jih ni predvideval. In druga, vitalnejša možnost. Osbornov Luther se je uprl »papežu«. Na več mestih v tekstu pa zasledimo podatke, da se mu je uprl zato, ker je preveč verjel vanj. Se pravi, da sleherna vera vodi v razočaranje. Luther je torej omagal zato, ker je bil

samo upornik, zasenjak, »poeta« in propada ene avtoritete ni mogel nadomestiti z nečim vrednejšim. V tem je morda globlji smisel Osbornove igre. Luthrova tragika se skriva v dilemi: razočaran vernik, ki je pogrešano resnico hotel nadomestiti s samimi seboj. A s svojo vizijo o resnici, ne pa z resnico samo, ki se skriva v objektivnih zakonitostih družbe! Postal je heterik, ker je spoznal korupcijo in cinizem cerkve (se pravi avtokratizma, dogmatičnosti in shematičnosti ideologij). Do tod je segalo njegovo spoznanje. Nasproti je lahko postavil samo še samega sebe. Torej novega avtokrata?

V tem je morda vrednost pa tudi problematičnost Osbornove igre o Lutheru.

Člana Akademskega alpinističnega odseka iz Ljubljane: Barbka Lipovšek, študentka geografije in Peter Ščetinin, absolvent metalurgije sta avgusta letos preplezala slavno *Direttissimo* v Veliki Cini Preplezala sta jo kot prva Jugoslavana, Barbka Lipovšek pa je bila sploh prva ženska, ki je preplezala to smer. Njun podvig pomeni enega velikih uspehov slovenskega alpinizma.

Za naš list je turo opisal Peter Ščetinin.

PREPLEZALA SVA DIRETTISSIMO

Gorska skupina »Tre Cime di Lavaredo« leži v severovzhodnem delu Dolomitov. Skupino predstavljajo tri orjaške skalnate tvorbe, ki se strmo dvigajo v nebo iz skoraj ravne visoke planote. Pogled nanje, zlasti s severne strani, je čudovit. Kamenina je rumena, ponekod pa rdeča in črne barve. Severna stena Cini je večinoma previsna in brez vidnih razčlemb. Človeku, ki prvič stoji pod temi stenami, se zdi skoraj neverjetno, da so po njih speljane plezalne smeri.

Najbolj znana in hkrati najlepša je 500 metrov visoka severna stena Velike Cine. Preko nje vodi naravnost na vrh *Direttissima*, to je smer, ki je zaradi svoje izredne težavnosti, obenem pa tudi zaradi svoje lepote postala znana po vsej Evropi. Smer so izpeljali leta 1958 štirje alpinisti — 2 Nemca in 2 Avstrijca: Brandler, Hasse, Lehne in Löw. V steni so bili štiri dni. Hrano, tehnično opremo in opremo za bivakiranje so dobivali po vrvi iz podnožja stene. Ta smer je ena najtežjih v Dolomitih.

Direttissima je bila glavni cilj najine odprave.

Po nekaj mesecev trajajočih pripravah, tako kondicijskih kot finančnih, sva se v začetku avgusta odpravila na pot. Imela sva strahansko veliko prtljago. Ko sva po dveh dneh ubadanja z njo končno postavila šotor pod Cinami, sva bila tako zbita, da sva dva dni počivala. Tretji dan pa sva že stala pod severno steno Velike Cine in buljila v ogromne rumene previse nad nama, s katerih je kapljala voda daleč od stene v grušč. Nekam tesno nama je bilo pri srcu ob pogledu na to steno, saj sva prvič videla kaj takega. Nisva se takoj zagnala v *Direttissimo*. Prej sva hotela preplezati še nekaj drugih smeri, da bi tako spoznala dolomitsko skalo in tehniko plezanja v njej. Zato sva si izbrala za prvo smer klasično plezarijo IV. stopnje in sicer Dibenov raz. Po tej smeri sva bila tako utrujena, kot bi preplezala kakšno ekstremno smer. Pred nama so bili tri naveze, ki so na naju pošiljale salve zvižgajočih kamnov. Prehiteli pa naju je hotela

tudi neka italijanska mešana naveza. Jasno je, da se nisva pustila dati v koš. Navila sva vrv v zanke in se oba hkrati pognala navzgor. Kmalu so ostale vse naveze daleč pod nama. Ponosno, toda s klecajimi nogami, sva prišla na vrh.

Naslednji dan pa sva se namenila preplezati smer Comici-Dimai, ki je nekoliko lažja kot *Direttissima* in poteka kakšnih 200 metrov desno od nje v navpični, toda kolikor toliko razčlenjeni skali.

Pa nama sreča ni bila naklonjena. Ze ob šestih sva stala pod vstopom, toda kljub temu je bilo pred nama že pet navez, ki so v repu čakale, da pridejo na vrsto. Nisva se mogla odločiti, ali naj se jim priključiva ali ne. Ko pa je nenadoma privržgal med naju za pest velik kamen, ki ga je sprožila prva naveza, sva pobrala šila in kopita in jo hitro ucvrta proti šotoru.

Naslednji dan sva bila pri vstopu že ob prvem svitu. Pa nisva bila prva, ampak šele tretja naveza. Sedaj pa nisva odnehala. Vstopila sva. Ni dosti manjkalo, da bi v steni bivakirala. Predhodna naveza je bila namreč tako počasna, da sva morala zaradi nje presedeti na stojiščih najmanj pet ur. Prehiteli pa je ni bilo mogoče, ker tega nerazčlenjena skala levo in desno od smeri ni dopuščala.

Bližal se je odločilni dan. Najprej sva se odločila za 13. avgust, a sva to odločitev realizirala šele naslednjega dne. Nisva vraževerna, toda pri taki stvari je boljše, da se človek z vseh strani zavaruje.

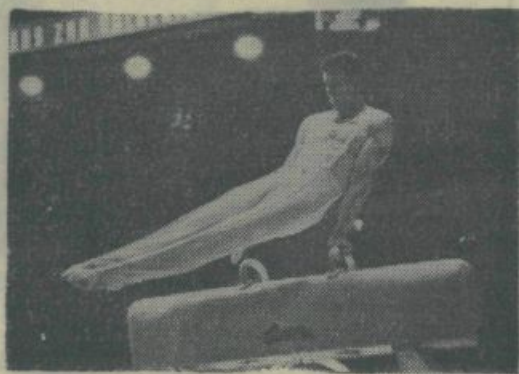
Vstopila sva v *Direttissimo* precej pozno, šele okoli sedme ure zjutraj, ker nama je budilka zatajila. Ze takoj pri vstopu se stena postavi popolnoma navpično in moral sem se pošteno truditi, da sem se obdržal na drobnih oprirkah in stopih. Za trenutek sem pomislil, da ne bom zmogel te navpične gladke plošče. Spodaj me je opazovala Barbka. Pred njo in pred samim seboj nisem smel popustiti. Stisnil sem zobe in pritelovadil čez tistih nekaj gladkih metrov na prvo stojišče. Sledil je raztežaj (30 metrov), ki mi bo ostal večno v spominu. Previsen, s kruljivimi visečimi luskami, za

Cerar

PRAGA 62

(Nadaljevanje.)

V veliki Sali Juliusa Fučika, kjer so potekala tekmovanja, sta bili še dve manjši dvorani. V eni so bila postavljeni orodja in to fiksno, z blazinami in vsem potrebnim. V drugi dvorani pa je bila razprostrta rdeča perzijska preproga, stene pa vse v ogledalih. Tu se je vadil parter neposredno pred nastopom. Ogledala so oddajala sliko v vsaki pozi, v vsakem obratu in gib, skratka, videl si lahko vse svoje delo. In tako se je zgodilo, da smo bili kar nekaj nerodni, sram nas je bilo, ker tega nismo vajeni, čeprav je to najboljša šola za izdelavo gibov. O preprogi sami raje ne govorim! Najprej smo jo pobožali z rokami in šele nato stopili nanjo. Tudi v Tyrševem domu je bila preproga, zelena z ornamentimi in se nam je kar škoda zdela, ko so skupine za skupinami skakale po njej. Tako smo torej imeli na razpolago tri preproge za parter, v Sloveniji pa imamo »cerado« podloženo s »filcem« in še to nimamo kam postaviti. Zato se na njej počutimo vedno malo negotovi in tudi na izvajanju se pozna »nevigranost«. Za vse druge narodnosti, razen redkih, pa je to »vsakdanji kruh« in vadijo parter prav tako kot vsako drugo orodje. Skratka, pogoji za trening so bili odlični in prav tako organizacija. V prostem času smo si ogledali trening sotekmovalec in moram reči, da je že trening gledalo mnogo ljudi, čeprav je bilo treba plačati vstopnino. Na Češkem zelo cenijo orodno telovadbo in imajo tudi odlične telovadke in telovadce, saj je ženska vrsta zasedla II. moška pa III. mesto. Seveda smo si ogledali tudi Prago. Nekateri so jo že poznali, drugim je bila nova, vsem pa se je zdela nekam siva, težka in vzdušje žalostno. Zlato s streh hiš in cerkev je potemnelo, zdela se nam je, da Praga peša pod težo svojih let. Tramvaji vozijo na dolgih progah, saj je Praga res velika. Ulice so ponekod tako ozke, da se komaj kak avto prerine skozi. Saj res, posebno smo »občudovali« avtomobile. Poleg nekaj redkih modernih tipov so piskali in puhalo po klancih gor in dol tudi taki, ki bi delali čast vsakemu muzeju. A ljudje v njih so sedeli prav tako ponosno kot pri nas v »fičkah«. Čudili smo se, ko nikjer ni bilo videti

S to vajo si je Miro zagotovil I. mesto na konju z ročaji

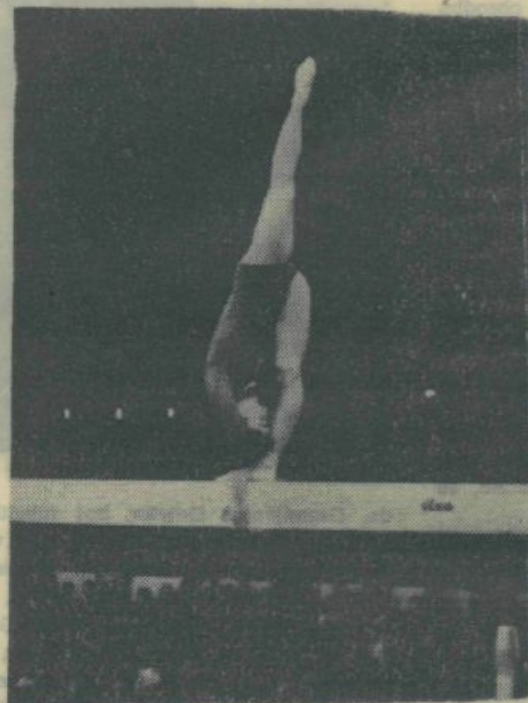
novih, modernih stavb in ko smo si ogledali Prago še s Hradčan in smo jo imeli tako rekoč na dlani, smo morali priznati, da je izredna v svoji večstoletni ohranjenosti. Nad Hradčani smo bili seveda navdušeni. Nato smo si »dolia«, Hradčani so namreč »gorja«, v Pragi ogledali še mimohod dvanajstih apostolov. Na cerkvi sv. Štefana je namreč visoko na stolpu modro obarvano okence, ki se vsak dan ob 6. uri zvečer odpre in svetniki se pomikajo pred njim, dokler ura poslednjč ne udari. To je res znamenitost, ki si jo je vredno ogledati; povsem pristaja svojemu stoletnemu okolju.

4. julija se je začelo tekmovanje za moške v obveznih vajah. Trajalo je od 8. ure do 21.30. z dvournno prekinitvijo ob 14. uri. Naša vrsta je tekmovala dopoldne na preskoku, bradlji in drogu in popoldne na parterju, konju z ročaji in krogih v isti skupini kot na treningu. Uro pred tekmovanjem smo se že razgibavali, v dvorani za trening preizkusili orodja in se pripravili za nstop. Pričeli smo s preskokom. Skočil sem za svoje znanje povprečno. Če bi bil let raven in ne postrani, bi morda dobil dve desetinki več. Vedel sem, da ne smem pričakovati višje ocene (8.95), kajti takih naključij, da bi na tekmi naredil nekaj, kar ti na treningu ne gre, je pri telovadbi zelo malo, če sploh so. Po reskoku sem bil popolnoma miren, saj sem to pričakoval in nisem prav nič jokal ali govoril »groza me je«, kot sem to pozneje prebral v slovenskih časopisih. Pisec članka je imel res bujno fantazijo. Pred sabo sem imel še 11 disciplin in sploh bi bilo tako vedenje sramotno za vsakega športnika, kajti treba je znati prenašati poraze kakor tudi zmagel

5. julija so nastopale ženske v obveznih vajah. Seveda so tekmovalci gledali in bodrili svoje tekmovalke, zlasti se je redno slišalo kikiriranje Francozov, ki so bili najtemperamentnejši poleg Čehov. Naše tekmovalke so tekmovala popoldne in to v vseh štirih disciplinah: preskok bradlja, čas in parter. Tekmovalce so zelo dobro, prav tako kot naša vrsta prejšnji dan, brez kiksov. Zanimiva je ugotovitev, da smo bili Jugoslavnani (moški in ženske) boljšji v obveznih kot v poljubnih vajah, kar je pri drugih redek slučaj.

6. julija je bilo tekmovanje moških v poljubnih vajah. To je bil odločilni dan za plama, zlasti za tiste, ki so se borili za vstop v finale. Vrstni red orodij je bil isti kot pri obveznih vajah (tudi to je važno za tekmovalca). Ta dan je bil zame težji, kajti poljubne vaje so daljše in težje in tudi poprave ni dovoljene, tako kot pri obveznih. Nekoliko se mi je ponesrečila vaja na drogu, vendar sem se kljub temu uvrstil v finale. Po tem sem bil kar malo pretresen, saj bi bila ta napaka prinesla poškodbo, če mi ne bi sreča stala ob strani. Na parterju sem se počutil utrujenega. Takrat sem znova občutil pomankanje treninga na »ceradi«, kajti brez vadbe kompletnih vaj, ki je mogoča edino na »ceradi« ali preprogi, ni mogoče dobiti kondicije, ki je na tekmah tako potrebna. Zame je bil še posebno težak prehod iz enega na drugo orodje. Ker sem nastopal vedno zadnji, sem bil še ves zadihan, ko smo menjali orodje. Težko mi je bilo na konju z ročaji, ki je eno najbolj nesigurnih orodij. Ze sam konj je bil malo drugačen, kot smo ga vajeni in prav oddahnil sem si, ko je bilo tudi to srečno za mano. Naslednje in zadnje orodje so bili krogi. Ko smo tako s tekmovanjem končali, smo odšli na tribuno in gledali tekmovanje tistih, ki so bili na vrsti za nami. Tega si prej nismo mogli privoščiti, ker od gledanja rada boli glava in je to vsekakor škodljivo za počutje tekmovalca. Naša dekleta pa so morala domov, spat, kajti njih je drugi dan čakal nastop v poljubnih vajah.

7. julija — poljubne vaje v ženski konkurenci. Premoč Rusinji ni bila več tako očitna kot prejšnja leta, vidi se, da je napredek splošen. Naše tekmovalke

17-letna sovjetska tekmovalka Pervušina na gredi

so tekmovalce z malo manj sreče kot pri obveznih vajah, vendar so kljub temu uspeli zadržati enajsto mesto med 17 ekipami. Občinstvo je bilo zelo živahno, z vseh strani se je slišalo bodrenje v vseh mogočih jezikih, najglasnejši pa je bil spog »francoški petelina«. Čehi so bodrili svoje tekmovalke kar v rimah in to zbornoro, tako da so bile njihove tekmovalke zelo razpoložene in borbene. Uspeli so obdržati II. mesto za Rusinjami pred Japonkami in Madžarkami, Vzh. Nemkami in Kitajkami. Presenetilo so male Kitajke, ki doslej na večjih tekmovanjih niso izstopale.

8. julija je bil na vrsti moški finale. Na vsakem orodju se je šest najboljših telovadcev na svetu borilo za kolajne. Uvrstil sem se v finale na štirih orodjih in tako spet nisem mogel gledati drugih tekmovalcev. Izidi finala so znani, pripomnil bi samo, da sem bil svojega uspeha zelo vesel. V takih trenutkih so pozabljeni vsi naporji, ves trud in ne zgođe, vse je poplačano z malo okroglo ploščico, pozlačeno, posrebrano ali bronasto, ki ti jo pred ti-sočglavo množico besijo okoli vratu. Tako sem srečno zaključil tekmovanje in še isti dan popoldne z veseljem gledal finale žensk. Šest najboljših telovadke na vsakem orodju se je borilo za kolajne. Največ je bilo Rusinji, nato 2 Čehinji, 2 Madžarki, 2 Vzh. Nemki in Japonka. Drugi narodi v finalu ni bilo zastopani. Smolo je imela na bradlji Caslavka, kjer ji je spodrslijaj odnesel zlato kolajno. Tu imamo primer, da se stoodstotna sigurnost pri telovadbi ne da doseči. Ta telovadka je nešteto krat napravila svojo vajo na treningih in na tekmah in vendar ji je spodrsnilo v tako odločilnem trenutku. Letošnja svetovna prvakinja Latynina je spet pobrala največ kolajn. Za seboj ima že dve zmagi na svetovnih prvenstvih in eno olimpijsko, zraven pa seveda kup mednarodnih. Vsekakor se je ženska telovadba po težini vaj povsem približala moški ter prekoslila v svoji eleganci in domiselnih sestavah, zlasti v parterju. Zdi se, da je vrhunec dosežen, opazen je napredek od spodaj, kvaliteta se je namreč izboljšala v tistih reprezentancah, ki so doslej dosegale slabše rezultate.

katere sem se oprijemal, čeprav so vsak čas grozile, da bodo zgrmele v globino. Nikjer nobenega klina. Zabiti ga nisem utegnil, saj sem se kornaj držal na otrpelih prstih. Toda šlo je. Z zadnjimi močmi sem se potegnil na stojšče. Nad menoj se je dvigal neprehoden svet, gladek kot steklo. Tu gotovo ne gre smer, sem si dejal. Stegoval sem vrat na vse strani, da bi opazil kakšen klin, ki bi nama pokazal pravo smer. Nikjer nič! Pač! Pogledaj, Barbka, klin! Barbka, ki je tedaj sopihašč pripležala do mene, mi je podarila hvaležen pogled. Našla sva pravo smer, ni se nama bilo treba vrniti.

Klin je tičal v strehi, ki je bila skrita nekoliko desno od najinega stojšča. Do stojšča pod streho sva pripležala po gladki prečnici, ki pa sva jo v navdušenju z lahkoto zmogla.

Naslednji raztežaji so potekali skoraj naravnost navzgor preko previsne stene do 1. bivaka. Skala je bila tu trdna, plezanje pa skoraj izključno prosto in izredno napeto. Sonce je ravno obsijalo zahodni rob stene, ko sva prispela do prvega bivaka. Ura je bila šele pet popoldne. Do mraka je bilo še dolgo, toda kljub temu pa sva se že zdaj pripravila za bivak, saj bi naju, če bi plezala naprej, noč zajela sredi previsov. Prostor za bivak je predstavljala 3 metre dolga, ozka polička, na katero sva se lahko udobno usedla, noge pa so nama bingljale v globino. Sedela sva na polički, opazovala pokrajino in kramljala o smeri, o bivaku, o jutrišnjem dnevu in o ljudeh, ki so naju že ves dan z daljnogledni opazovali izpod stene. Že nekaj časa me je ščipalo v želodcu, toda trpeti sem moral do mraka, če se nisem hotel izpostavljati radovednim pogledom ljudi pod steno.

Noč je bila mraz kot vsaka, prebita v steni. Zlasti proti jutru nama je mraz lezel v kosti. Prižgala sva si svečo. Kmalu se je po bivak-vreči razlila prijetna toplota, ki naju je zadržala v rahel spanec. Zbudil naju je šele val mrzlega zraka, ki je drl skozi veliko luknjo v vreči. Prekleta sveča! Na, pa imava lep »zeltsockel«! »Peter, kaj bi se jezil,« me tolaži Barbka, »velika dejanja zahtevajo tudi velike žrtve.«

Iz zavetja bivak vreče so naju pregnali glasovi, ki so prihajali iz sosednje smeri. Zunaj je bilo že povsem svetlo. V smeri Comici-Dimai sva opazila plezalca, ki se je ravna ubadal z zabijanjem klina.

Hitro sva pospravila najine stvari v nahrbtnik in se pripravila za juriš na ogromen previsen pas

stene, dolg štiri raztežaje (120 metrov). Že takoj nad bivakom sem se znašel v previsih, viseč v stopnih zankah. Z velikim naporom sem premagoval previs za previsom. Ko sem prišel do primerne stojšča, ali bolje rečeno visišča, je za mano začela plezati Barbka. Čudovito je premagovala previse in od veselja nad vsem, kar me je obdajalo, sem začel žvižgati in brundati, kot da sem kje na spreledu. Bil je čudovit dan. Brez oblaka. V drugih smereh je bilo polno navez. Od vsepovsod so odmevali udarci kladiv, med katere se je mešala govornica vseh narodov Evrope. Nenadoma se mi je zazdelo, da slišim od nekod čudno znane glasove. Nekam domači so se mi zdeli. Da bi pregnal vsak dvom, sem na ves glas zažvižgal slovensko narodno »Janez in Micka«. Priostril sem ušesa. »Od kdaj pa znaajo tu slovenske pesmi,« je dejal nekdo. Preblisnilo me je kot električen tok. »Tine!« sem zarjul. Srce mi je divje razbijalo. Nisva sama. Tam nekje v sosednji steni sta še dva, ki govorita isti jezik. Steno so kar preplavali vzkliki in druge naveze, ki so utihlele in poslušale čudno govornico, ki se tu tako redko sliši.

Bila sta dva Slovenca, ki sva ju že nekaj dni pričakovala. Po kratkem pogovoru in izmenjavi voščil sva se z velikim navdušenjem spet zagnala v previse in strehe nad seboj.

Naporni previsi so ostajali za nama. V zadnjem raztežaju tega 120 metrov dolgega previsnega pasu sva visela že 35 metrov proč od vznožja stene nad gruščem. Pogled na nahrbtnik, ki sva ga zaradi prevelike teže morala vleči za seboj na vrvi za obešanje perila, nihaj je namreč daleč proč od stene v zraku, je bil veličasten in hkrati presunljiv. Vsak hip sva pričakovala, da se bo vrhica utrgala. Bila je napeta kot struna.

Za ta previsen stodvajsetmetrski pas sva rabila sedem ur. Ob dveh popoldne sva stala na drugem prostoru za bivak. Do vrha je bilo še dvesto metrov, toda kljub temu sva imela občutek, da imava smer že za seboj. Najtežji del smeri je bil že za nama. Na drugem prostoru za bivak sva našla vpisno knjigo in vanjo vpisala svoji imeni. S ponosom sva dodala prvič v tej knjigi še besedo Jugoslavija.

Po kratkem počitku sva nadaljevala s plezanjem. Pod vrhom so naju presenetile prve kaplje dežja. Deževalo je vedno močneje in na vrh sva prispela vsa premočena. Po dvajsetih urah plezanja sva dossegla cilj in utrujena, toda srečna začela sestopati.

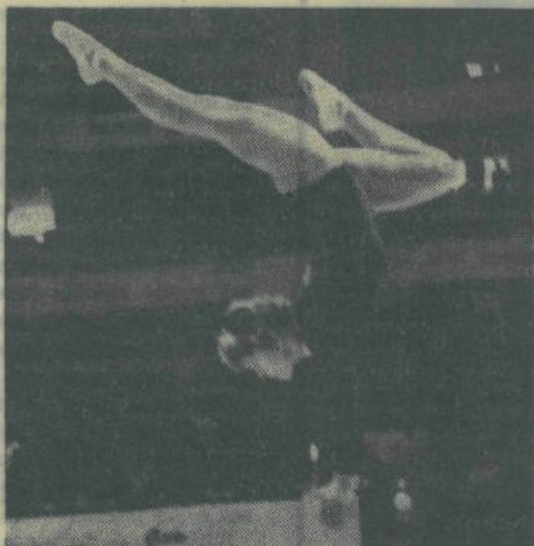

Po finalu smo imeli vsi udeleženci svetovnega prvenstva družabni večer.

Tekmovalni del svetovnega prvenstva je bil tako končan. Naslednji dan je minil v razgledovanju Prage, vsak si je izbral svojo smer, zvečer pa smo si ogledali ekshibicijski nastop najboljših telovadcev in telovadk. Nastopil sem tudi jaz in se s tem poslovil od praške arene. Takoj za tem smo namreč odpotovali. V vlakcu smo imeli prijetno družbo — turške tekmovalce. Pogovarjali smo se kar v srbohrvaščini in se odlično razumeli. Moram povedati, da je v turški reprezentanci, ki je prvi začetnik

selo okolico kot v Pragi, kjer smo imeli pred seboj tako težke naloge. Najedli smo se, da ne rečem »napokali«, prvič po desetih dneh, zraven pa pridno zalivali jed z vsemi mogočimi sadnimi sokovi. Gostitelji so se zelo potrudili in nam napravili bivanje res prijetno. Sprejel nas je župan mesta. Peljali smo se na vrh gradu, od koder smo videli mesto in še zelene hribe v okolici. Imeli smo vseskozi čudovito vreme. Na gradu smo občudovali udomečene verice, ki smo jih s klicanjem in ponujanjem praznih rok šeststokrat zvalili povsem v bližino. Na vrh hriba, na katerem stoji grad, nas je potegnila kabina, ki se po principu žičnice strmo pomika navzgor. Preizkusili smo seveda tudi masirni avtomat, ki ba- je odpravlja utrujenost nog. Preizkusili smo ga menda kar vsi, zaradi radovednosti seveda, o efektu pa ne bi vedel povedati nič določnega. Zdi se mi, da je njegov najboljši efekt — zbiranje šilingov. Najlepše presenečenje, ki se nam ga pripravili gostitelji, pa je bil polet s sprotimi letali. Po štirje smo se spravili v letalo in se celo uro vozili nad mestom in okolico. Nekateri so tedaj celo prvič leteli. Zdelo se je, da v takem letalu nekam bolj čutiš kontakt z zemljo, medtem ko te v potniškem letahu, če ne gledaš skozi okno, le šum letalskih motorjev spominja na to, da si v zraku in ne na tleh.

Ogledali smo si pa tudi druge znamenitosti Graza, predvsem spomenik padlim v II. svetovni vojni, ki nosi imena stotin padlih Jugoslovanov. Položili smo venec in se pod velikim kamenitim obokom spomnili mnogoštevilnih žrtev, ki jih je terjala vojna. Spomenik stoji blizu pokopališča in tako je naneslo, da smo si ogledali oboje pa še novozgrajeni krematorij Pomankanje prostora so v Grazu rešili s krematorijem, ki se ga sedaj zelo poslužujejo, po želji seveda. Notranost je okusno urejena. Pokojnik leži v posebni dvorani med rožami in vencu. To je ceremonialna dvorana, kjer se svojci poslovijo od njega. Premična stena zadaj se nato odpre in na posebnem vozičku z nosili ga nato prepeljejo pred peč, kjer potem čaka »na vrsto«. Pepel in žari nato postavijo na nagrobni kamen z napisom in tu potem leži. Moram reči, da nas je vsa stvar vseeno malo pretresla, čeprav je to ekonomično in zdravo. Pretreslo pa me je zato, ker sem se ob tem spomnil na peč Auschwitzta in na grozo, ki sem jo občutil, ko sem obiskal ta kraj smrti. Nekako poparjeni in tihi smo se ločili od posmrtnih bivališč prebivalcev Graza.

Svetovna prvakinja Latynina (SZ)

Razvedrilo nas je spet živahno življenje v mestu in pa prva direktiva vodstva po odpotovanju iz Prage: »Po kosilu vsi spat!« Zvečer smo imeli namreč nastop. Nastopili smo na majhnem odru, kjer nismo mogli prikazati vsega našega programa iz Prage, marveč le vaje in elemente, ki smo jih lahko prilagodili majhnemu prostoru. Dvorana je bila polna in občinstvo navdušeno. S tem nastopom smo se poslovili od prijaznih Gračanov in naslednji dan že potovali proti domu.

Cerar med vajo na bradlji

Praga je ostala le spomin, poln vtisov in novih izkušenj. Vsako tekmovalje pomeni za tekmovalca kup izkušenj. Z vsakim tekmovaljem postajajo zreljši, toda vsakič, ko stopiš na tekmovalni oder in pred orodje, se ti zdi, da nastopaš prvič. Spet podvomiš v svoje sposobnosti, in znanje, čeprav si ga šeststokrat preizkusil na treningih in tudi na tekmah. Zdi se ti, da vsi tisti dnevi pred tekmami, ki so polni priprav in je vse življenje podrejeno le enemu samemu cilju, ne pomenijo ničesar. To so večeri po treningih, ko ne moreš zaspati, ker je telo preutrujeno in glava »razdražena« od treninga. Po vsakem treningu je najhujša muka — žeja. To je taka žeja, ki je ne pogasiš s pol litra tekočine in je ne smeš gasiti po mili volji, da ne obremenjuješ srca. Včasih se te poloti zagrenjenost in malodušje, ko ti ne gre in vendar moraš delati. To so le nekatera dejstva, ki so davek vrhunkega športnika. Večkrat se vprašate, zakaj potem tako »garanje«. Odgovoril bi, da je zadovoljstvo, ko se naučiš nov element in ga lepo izvedeš, skoro edina in marsikomu edina nagrada. To zadovoljstvo nima vrednosti v denarju. Če se predaš tako težki anogi, kot je orodna telovadba, se ji moraš predati ves in to ne zato, ker moraš, marveč zato, ker hočeš. Le v trenutkih nerazpoloženja, ko ti ne gre, takrat je izhod v glagolu »moram«. Vse to doživlja tekmovalca in to je ozadje, ki je gledalcu prikrto.

Vlak je hitel proti domovini in zdelo se nam je, da gre še prepočasno. Presrečni smo bili, ko so nas že v Mariboru sprejeli s cvetjem, presrečni smo bili, da smo spet doma in ganila nas je misel, da nas, čeprav smo bili tako daleč, naši ljudje niso pozabili. Nato smo hiteli mimo naših slovenskih mest in tudi v Hrastniku in v Ljubljani, kjer se je vlak ustavil, smo doživeli prizrčen sprejem. Bil sem presenečen in v zadregi obnem, ko so meni in ostalim telovadcem izkazali tolikšno pozornost. Vse to sem v mislih združil s srečnim spominom na svetovno prvenstvo v Pragi.

Podelitev kolajn za vaje na konju z ročaji: 1. Cerar, 2. Šahlin (SZ), 3. Tsuzumi (Japonska) in Ju-Lei-Fen (Kitajska).

in se je sedaj tudi prvič pojavila na mednarodnem tekmovalju, bil neki Makedonec, ki je prej tekmoval pri nas v partizanskem mnogoboju. Pravili smo mu Azarjan zato, ker nosi brke kot znani »krogaš« Rus Azarjan. Seveda je tale naš Makedonec po postavi pravo nasprotje Azarjana, saj je suh kot trska. Torej naš makedonski Azarjan se je prejšnje leto preselil v Turčijo in na mah postal turški državni prvak. Spravil je skupaj še reprezentanco in tako smo se na svetovnem prvenstvu srečali in prizrčno nasmejali takemu »napredku«. Sicer pa so bili Turki zelo prijazni fantje in enkrat je treba začetni. Za sedaj so sicer res zadnji, čez nekaj let pa bo morda že drugače. V veselem razgovoru in šalah na njih in naš račun je hitro minila vožnja do Graza, kjer smo se ločili. Izstopili smo in zdelo se nam je, da smo prišli v bolj sončno deželo. Veselo smo pozdravili spremembo. Tu nas je sicer čakal ekshibicijski nastop, pa kaj je bilo to zdaj, ko je najhujše že za nami. Z bleščečim avtobusom smo se odpeljali pred hotel, v katerem smo potem bivali 3 dni. Vse je bilo kar nekam bolj domače kot na Češkem. Tam si vina in resnost, tu sonce, svetle ulice in polno ljudi na njih. Morda pa se nam je tako le zdelo. Bili smo brez skrbi in smo imeli vsekakor več smisla za ve-

Zmagali skladbi Petra Peševa »Poljubček« in Vandekerjeva »Ljubim dež«

OPATIJA 62

Druga plat nevsakdanjega festivalskega blišča so bile več kot vsakdanje vaje, ki so se dnevno vlekle v neskončnost.

Počasen ritem in besedila nežne vsebine

Počasen ritem in »jokajoča vsebina«, kakor so nekateri karakterizirali večino popevk, sta bila kamen spotike festivala. Očitati so umetne solze in podobno! Ne vem, čemu to. Če že kritiziramo skladbe, pustimo interprete pri miru, saj so bili glasovno več kot odlični. Pevci so dali vse od sebe in solze, če so bile, jaz jih nisem videl, so bile odraz njihove vloge, ki jo je zahteval tekst. Ali nam niso solze Lole Novaković na zadnjem Evropskem popevskem prvenstvu prinesle visoko priznanje kritikov. S temi solzami smo se uvrstili pod sam vrh evropske elite. Dvomim, da bi enako uspeli s Privškovo skladbo (Ne prižigaj luči v temi) s kakim indolentnim pevcem.

Kaj je predmet ocenjevanje: Kvaliteta ali preprostost?

Kaj je predmet ocenjevanja: kvaliteta ali preprostost?

Nekdo se je obregnil: »Kdo bo pa žvižgal te komplicirane melodije, a istočasno je žirija proglasila »Najboljšo popevko...«

Kako povezati kvaliteto z enostavnostjo. Lani je uspel Dušan Jakšič z »Julijano«. A letos? Poskusov je bilo dovolj, samo da so bili precej klavirni. Vprašanje je: Ali hočemo imeti popevko, ki jo bomo takoj žvižgali, ali tako, za katero se bomo malo trudili, preden si jo bomo zapomnili. Sem za drugo, kajti skladba, ki si takoj zapomnimo, ima težko kaj kvalitetnega v sebi. In še to, prej si jo zapomnimo, tem hitreje jo pozabimo. Po mesecu dni bomo na radijskem sprejemniku, če bo na sporedu, obrnili gumb in poiskali kaj »lepšega«.

Kot rezime o Opatiji 62 bi napisal to, da so mnenja o uspehu festivala zelo deljena, celo ekstremna. Piko na i bo dal čas. Če boste že sedaj ali čez kak mesec slišali prijatelja, ali še boljše, če boste sami zabundali kako melodijo iz Opatije 62, je uspela. V nasprotnem primeru pa bo morala strokovna žirija za Opatijo 63 imeti srečnejšo roko.

IVO STRAKL

Videli smo lahko jutranje, popoldanske večerne obleke, kostume in še in še.

Prava škoda, da še ni bilo istočasno seminar za frizerje. Verjemite mi, uspeh bi bil velik. Za to bi poskrbeli vokalni izvajalci (beri: izvajalke). Prevladovale so fantazijske frizure, ki so se izredno ujemale s teksti popevk.

Aplavz že na začetku festivala

Tudi aplavza ni manjkalo! Maestro Bojan Adamič je mogoče iz kolegialnosti do prijateljev komponistov napisal zelo zanimiv avizo. Prične tako, da člani orkestra ploskajo (komu le?) a nato še instrumentalno v nekaj taktih zaključijo skladbo. V ilustraciji: To je bila obenem edina kompozicija, ki je vzbudila zanimanje pri predstavnikih tujih radijskih in TV postaj.

Sicer pa je bilo tudi brez tega »ploskajočega aviza« dovolj aplavza.

Na festivalu smo lahko slišali tudi žvižganje. Ne, saj ni žvižgala nekulturna publika! Žvižgala je Beti Jurkovič. Vendar ji žvižganje ni pristajalo.

Bolje bi bilo, če bi zamenjala večerno obleko z »Super Rieflex« ali kakimi drugimi kavbojkami. Podobno kot Dušan Jakšič, ki je prišel na oder s popevko »Na Kalimegdanu« v kockastem telovniku.

Trije napovedovalci in dva orkestra

Festival sta vodila poleg treh napovedovalcev, eden se je še posebej odlikoval po tem, da je neprenehoma pozabljal napovedi, še dva orkestra. Jazz orkester RTB in godalni ali zabavni ali revijski orkester RTV Ljubljana. Prvega je vodil Vojislav Simić, a Ljubljancane Bojan Adamič. Žirija, ki je izbrala od 250 popevk 18, je imela zelo težko delo. Razen tečaj izjem so bile vse po kvaliteti povprašne in je bila »o bolj izbira na slepo kot pa po kvaliteti. In končno: zaradi doornih aranžmajev in odličnih interpretacij so nekatere izvenele kar prijetno (»Vem da pripadaš drugemu«). Nekateri pevci so šli predaleč, saj so uprizorili pravo zabavno glasbeno oddajo (4 M v »Ljubezen in motor« ali pevec z glasom dvomljivih kvalitet Djorđe Marjanović v popevki »Kot tie«).

Nekateri pevci (Ivo Robić in Marjana Deržaj) so imeli »nesrečne popevke«, mislim na to, da so dobili od žirije take skladbe, ki se ne ujema z njihovim načinom petja, barvo glasu i.t.d.

V pogovoru z neko znano in simpatično slovensko pevko popevk sem omenil, da smo jo pogrešali v Opatiji. Na presenečenje je odgovorila nekako tako:

»Se vesela sem, da nisem pela v Opatiji. Gotovo bi dobila skladbo, ki ne bi imela mnogo možnosti za kak večji uspeh. Lola, Vice in še kdo dobi najboljšo, a mi si lahko...« In da končam njen stavek... žvižgamo!

Ocenjevale so strokovne žirije, občinstvo v dvorani in TV gledalci

Od 18 popevk, ki so se uvrstile v zaključni del festivala, so ocenjevale strokovne žirije raznih časopisnih redakcij, občinstva v dvorani ter TV gledalci in poslušalci ob radijskih sprejemnikih. TV gledalci in radijski poslušalci so glasovali tako, da se je zbralo 50 predstavnikov n. pr. v Ljubljani v prostorih hotela Turist in ocenjevalo najboljšo popevko. Vzak je lahko izbral samo eno. Glas poslušalca je veljal za tri, tako da se je izenačilo s številom glasov v dvorani. Žirije RTV postaj so bile sestavljene tako, da je bilo po 10 predstavnikov iz vrst dijakov, študentov, delavcev, nameščencev in gospodinj. Zanimivo je, da je dobila po prvem festivalskem večeru v Ljubljani največ glasov skladba Pere Gotovca »Srečanje«. Od 150 možnih glasov je dobila kar 81. Drugoplasirani pa sta dobili komaj po 21. Pravo nasprotje je bil drugi festivalski večer, ko ni bilo favorita, in je bilo več skladb z enakim številom glasov. Zmagovalni popevki »Poljubček« in »Ljubim dež« sta bili s številom glasov nekje pri sredini.

Odločilen finale je popolnoma spreminil vrstni red popevk iz prvih dveh dni.

Iz našega koledarja JAZZ

13. oktobra je slavil basist Ray Brown svoj 36. rojstni dan. Rodil se je v mestu Pittsburgh, država Pennsylvania, kjer je tudi študiral glasbo. Po končanem študiju klavirja in basa je nastopal sredi štiridesetih let v orkestrih Jimmija Hinsleja in Snookuma Russella. Koncem leta 1945 je odpotoval v New York, kjer je nastopal sprva v sekstetu, a nato še v prvi veliki zasedbi Dizzija Gillespieja. V tem času je nastal njegov najboljši basovski solistični posnetek »Be-bop bass Hit«. Strokovnjaki so ta posnetek proglasili za doslej najvažnejši »Be-bop bas koncert«.

Ray Brown je v zadnjih letih prepotoval skoraj ves svet. Nastopal je v skupini klavirista Oscarja Petersona, ki je bil član skupine »JATP« (Jazz v filharmoniji!). S triom Oscarja Petersona je potovala tudi soproga Ray Brown, ambasadorka vokalnega jaza, Ella Fitzgerald.

Raya Brown imajo strokovnjaki poleg Oscarja Pettiforda in že umrlega Jimmija Blantona za najboljšega jazz-basista vseh časov.

V študij več svežine

Počitnice pomenijo prekinitve dejavnosti širšega kroga komunistov na univerzi. Osnovne organizacije nimajo pregleda nad delom svojih članov, saj so ti v večini izven Ljubljane. Mrtvilo, ki zavlada ob nastopu počitnic, se pogostokrat zavleče do zadnjih dni oktobra, kar vsekakor močno vpliva na članstvo in na efektivnost akcij, ki se pred komuniste dnevno postavljajo.

Da bi se tudi letos ne znašli v tem vrtincu, je univerzitetni komite ZKS pred zaključkom predavanja obvestil člane Zveze komunistov, Ljubljance in tiste, ki so ostali v Ljubljani, naj se prijavijo svojim osnovnim organizacijam za delo v političnih aktivih. Tako so se ti aktivni, sicer močno številčno okrnjeni, večkrat sešli in se pod mentorstvom strokovnjakov in učiteljev posameznih fakultet lotili enega samega, a zato tako širokega, obsežnega in aktualnega vprašanja, vprašanja modernizacije pouka na univerzi. Konstruktivna razprava se je vrtela okrog specifičnih pogojev posameznih fakultet. Govorili so o sredstvih pouka, didaktičnih načelih pouka na univerzi, smotnosti itd. Izhajajoč iz novega sistema visokošolskega študija je bilo na splošno poudarjeno in priznано, da je ta sistem že rodil določene uspehe, da pa je potrebno sedanje oblike še izgrajevati in po potrebah spreminjati. Razprava, zdaj široka glede na celokupen univerzitetni študij, zdaj usmerjena na posamezne predmete in skupine na fakulteti, je pokazala, da si študenti želijo več praktičnega dela, več seminarjev in manj teoretiziranja.

Obenem so se lotili študija družbenih ved, ki na družbenih fakultetah ne gre v tako širino in globino, da bi študente postavil na prepričljivo trdne noge in zadovoljil vsem zahtevam sodobnega intelektualca, na tehničnih fakultetah pa sploh na odgovarjajoč potrebam študentov. Študij so

Takšna je nova fakulteta za tekstilno tehnologijo. Ob njej si marsikateri ljubljanski študent zaželi, da bi tudi njegova fakulteta dobila nove prostore v takšni stavbi.

ciologije je ponekod prepovršen, da bi zainteresiral študente, ponekod pa se omejuje na par desetih strani Goričarjeve Sociologije. Počitniški aktivisti so ugotovili, da univerza res formira strokovnjaka, ne usposobi pa ga za upravljalca. Šola ni dolžna dajati samo strokovno izobrazbo, v sklop celotne izobrazbe spada tudi poznavanje družbenih procesov. To spoznavanje so do sedaj dejale politične organizacije preko svobodnih kader in centra za marksistično izobraževanje študentov. Bilo je izraženo mnenje, da so res družbene in politične organizacije v prvi vrsti poklicane, da omogočijo spoznavanje družbenih procesov, vendar pa je potrebno razmišljati tudi o tem, da se ta problematika prenese tudi na fakultete, kjer so posebni pogoji za to in kjer se strokovnost povezuje z izgradnjo ideološkega profila bodočega visokošolskega izobraženega delavca.

To vprašanje bo eno izmed glavnih vprašanj in problemov konference univerzitetnega komiteja, ki bo v tem mesecu. Počitniški aktivisti so pripravili tudi ostali diskusijski material za konferenco UK.

Počitniški aktivisti, ki so zajeli desetino članstva ZK na univerzi, kar pomeni okrog 200 članov, so v zadnji fazi obravnavali vprašanje razprave ob osnutku nove ustave. Že pred tem se je formiral poseben aktiv pri Zvezi študentov, ki bo najprej začel diskusijo pri Centru za marks. izobraževanje, istočasno s tem pa bodo o osnutku nove ustave razpravljali na svobodnih katedrah po fakultetah, visokih in višjih šolah. Iz družbenih fakultet je zbran mentorski kader, ki bo tolmačil posamezna vprašanja, naprošeni pa so tudi nekateri strokovnjaki in politične osebnosti, ki se že več let ukvarjajo s problematiko ustavnih določil. Mentorski aktiv bo tudi proučil, s katero problematiko in katero vprašanja bi načeli na posameznih fakultetah. Jasno je, da bodo na primer na ekonomski fakulteti razpravljali o gospodarstvu, našem in svetovnem, oziraje se na delavsko samoupravljanje in na določbe, ki jih bo prinesel najvišji državni akt; da bodo na filozofski fakulteti razpravljali o idejnih temeljih naše družbe itd.

Prav je, da s tega mesta pohvalimo aktivne biotehnične, pravne in elektro fakultete, ki so v to problematiko vnesli mnogo svežine in dali vrsto napotkov za reševanje in izpeljavo vrste konkretnih vprašanj.

Akcija razprav ob osnutku nove ustave se je začela po tednu novca.

Od Maribora

LJUBLJANA

Studentje VSTK v Ljubljani sodelujejo v akciji, ki jo je organizirala Zveza za telesno kulturo Jugoslavije. Studentje so razdeljeni v skupine, od katerih ima vsaka svojo nalogo. Testirajo mladino od 7. do 19. leta starosti. Akcija je zajela vso Slovenijo. Podatki testiranja bodo služili za postavitev norm fizičnih zmogljivosti, kar pomeni prelomnico v dosedanjem stihskem delu na področju telesne kulture v šolstvu.

BEOGRAD:

V tem mesecu bo Zveza športnih organizacij beogradske univerze priredila v Beogradu košarkarski turnir, na katerem bodo sodelovali študentje — košarkarji iz Beograda, Zagreba, Ljubljane, Sarajeva, Skopja, Niša, Novega Sada, Prištine, Tuzle in Splita. Že vnaprej napovedujejo zmago ljubljanskih akademikov, ki so imeli tudi na osrednjih turnirjih največ uspeha. Zmagovalna reprezentanca bo prejela pokal Zveze športnih organizacij jugoslovanskih študentov.

LJUBLJANA

Na VSTK so ob začetku novega študijskega leta priredili študentom — novincem svečan sprejem. Zbranim novincem in ostalim je spregovoril prof. Jelčnik, ki je med drugim na novo vpisanim študentom prikazal v načelih študij in etape pouka na tej šoli. Predstavnik študentov Friedl Alojz pa je feznalil novince o nalogah, vlogi in pomenu študentske organizacije.

do Skopja

Brucovanje

Se nikdar doslej ni bilo toliko govora (in to resnih priprav in razmišljanj) o novincih kot ravno letos. Načrtne priprav in organizacija za sprejem novincev so se začele že na seminarju v Ankaranu in so v preteklem tednu dobile svojo obliko in vsebino. V tem tednu se je izvršil »formalna« sprejem mladih, ki so prvič v življenju prestopili prag univerze. Kakšen je bil ta sprejem, je posebno vprašanje. Studentovska organizacija je ob tem zadržala v ledino... Ideja, ki že več let tli med nami, da je treba novince čimprej vključiti v NASE življenje, je prišla letos v večji meri kot kdajkoli poprej do izraza.

Po tednu novince nas čakajo še brucovanja, ki se vlečejo do pozne pomladi. Do lanskega leta so z brucovanji vedno začeli pravniki, lanska generacija pa je zadržala in dolgoletno tradicijo iz nerazumljivih razlogov prekinila. Praviijo, da se v odboru za pripravo brucovanja niso mogli zediniti... Pa nič za to! Leto je prišlo naokoli in tega brucovanja nihče ne pogreša.

Letošnji zadnji letniki, ki prireajo brucovanja, so pred novo nalogo, ki je za vsako generacijo edinstvena. Če smo že dali poudarek sprejemu novincev, tudi po tednu novince ne moremo pozabiti nanje. Mislimo na zabavo, na brucovsko prireditve, ki jo organizira posamezna fakulteta. Dosedanja praksa potrjuje, da je želja po komercialnih učinkih dostikrat zavedla prireditelje brucovanj, da so bila brucovanja bolj podobna kmečki ohceti v slabem pomenu besede in boksarski prireditvi kot pa družbi visokošolcev. Pogledimo si to pobliže! Minimalna zadostitev brucovanju je bil prekratek zabavni program, ki je trajal celo pol ure z vsemi pavzami in ples, ki bi postajal vse bolj in bolj dolgočasen, da ga ni hrabrilo vino. Kdo se že ni ob tem spotaknil! Zabavni program in »krsta« brucev je bil prevečkrat klavrn, da bi mogli imeti nanj lepe spomine. Preveč je bilo šablonskih in prekopiranih šal, smešnic, ki so se jim študentje smejali že v ranjki Avstriji. Končno res ni dovolj in več smešno, če brucem dvajsetkrat rečemo klorofil in smrdeče zelenilo.

Površneži bi rekli, da nam manjka fantazije in duhovitosti. Ni res! Manjka le potrpljenja, zbranosti, zavesti, odgovornosti in dobre volje. Tudi šal je precej — o vsakem in o vsem — saj se med 8000 študenti naše univerze dnevno dogajajo vesele zgodbe. Kaj bi se jih ne splačalo zbrati in jih povedati na brucovanju? Tako pa se zgodi, da komisija, ki sestavlja zabavni program, v eni urici pobrska po spomini in zapiše, kar pride komu na pamet, ne oziraje se na ljudi, ki bodo morali te (dosedanje) »šales« požreti. Ni čudno, če ni duhovito!

Pa še beseda o plesu. Po programu in potrditvi brucev se začne ples. Traja do konca večera. Popevki in melodiji sledita druga popevka in druga melodija. Tako vso noč. Pavza je samo za oddih razgretim in muzikantom... Vsakdo se zabava kakor ve in zna. Čez kako uro vsa organizacija popusti, nihče od prirediteljev ne skrbi več za red, estrežno osebje odloži bela oblačila in prisede. V dvorano (brucovanja so največkrat v Naselju in le izjemoma drugje) pridejo zastojkarji, ker ni pri vratih nikogar več, tu pa tam se vnamejo (...pod vplivom) preprički, ali pa se celo stepejo.

Pokvarjen večer? Da. In kdo je tega kriv? Prireditelji! On je dolžan, da skrbi za zabavo in razpoloženje. Bruci, ki bi morali biti »osrednja osebnost« na brucovanju, se umaknejo, osupli in razočarani. Za drago vstopnico pričakuješ, da boš nekaj doživel. Morda koga prvo brucovanje res ni razočaralo, ona, ki so sledila, pa so čevljarstvo kopito. Bomo temu kmalu (letos?) naredili konec? Pričakujemo tudi, da bo Akademik vzel vsa stvar v svoje roke. Končno so brucovanja in naša zabava tudi njegov problem.

Tribuna - glasilo Zveze študentov - Izdaja Univerzitetni odbor ZSJ - Ureja uredniški odbor - Odgovorni urednik Jože Sušmelj; glavni urednik Niko Tišar - Uredništvo in uprava, Tribuna Poljanska 6/II, telefon 30-123 - tekoči račun 600-14/3-567 - Letna naročnina 400 dinarjev, posamezni izvod 20 din - Rokopisov in fotografij ne vračamo - Tisk: CP Delo, Ljubljana. Tomšičeva 1, tel. 23-522

tribuna